

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1309

av Jan Lindholm (MP)

Järnvägskapacitet i Bergslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka kapaciteten för godstransporter på järnväg i Bergslagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka kapaciteten för persontransporter på järnväg i Bergslagen och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Motion med ovanstående förslag till beslut har lämnats in ett flertal gånger och självklart även behandlats och avslagits av riksdagen. Utgångspunkten för avslagen är självklart inte att riksdagen motsätter sig det motionen föreslår utan huvudsakligen en fråga om det arbetssätt som används i riksdagen och den relation riksdagen har till sin regering.

Beslut om ökad kapacitet för såväl järnvägstransporter som godstransporter på järnväg måste självklart beredas av regeringen för att kunna bifallas av riksdagen eftersom det handlar om systemavvägningar och mycket stora pengar. Att lämna in motioner om dessa frågor fyller därför enbart funktionen att ständigt påminna de som berörs av beredningsarbetet hur avgörande dessa frågor är för företag och boende i Bergslagsområdet.

Bakgrund

För hundra år sedan var det en självklar sanning att utveckling förutsatte en utbyggd infrastruktur. Skogen och malmen har i hundratals år varit Bergslagens guldgruva som byggt Sverige och varit grunden för hela landets välfärd. Även idag är dessa råvaror viktiga för landets näringar. Många, särskilt de som bor i Stockholm, tror att det är storstaden som idag är vår välfärds källa. Men vi lever inte enbart av att ge varandra utbildning och service. Exportvärdet av det som produceras i exempelvis Stockholm är mindre än en tiondel per innevånare än exportvärdet av det som produceras i Dalarna per innevånare. Det krävs alltså tio stockholmare för att försörja en mas eller kulla men bara en mas eller kulla för att försörja tio stockholmare med exempelvis de dryga femtio procent av våra livsmedel som vi i dagsläget inte förmår att producera i landet. Detta att det är vi som bor utanför storstäderna som i huvudsak skapar de exportvärden som storstadsborna lever av glöms oftast bort i den politiska debatten. Kanske är det inte så konstigt när den politiska bevakningen och den politiska debatten är så storstadsfixerad. Men om politik skall utgå från fakta så borde landsbygdens betydelse för vår handelsbalans lyftas fram oftare.

Trots det ovan anförda finns det fortfarande stora möjligheter att öka förädlingsvärdet av det som produceras på landsbygden. Att exportera råvaror eller halvfabrikat ger naturligtvis inte lika stora exportintäkter som att förädla ända fram till slutprodukter. För det krävs investeringsvilja och ett väl fungerande transportsystem, det vill säga bra järnvägar.

Ett exempel på problem med en otillräcklig infrastruktur för gods på järnväg som vi har stora problem med i Dalarna är svårigheterna för ABB i Ludvika att köra sina produkter till hamn. Transportkapaciteten har här slagit i ett definitivt tak och ny kapacitet måste snabbt fram. Det kan ske på olika sätt men regeringen måste peka med hela handen om vi inte skall riskera att unik kompetens flyttar från landet.

Ett annat exempel är den svenska stålindustrin där järnvägstransporterna idag kan ses som en nästan helt integrerad del i produktionskedjan. Ett göt som lämnar Luleå har redan en slutkund med leveranstidpunkt trots att det först skall passera Borlänge eller Oxelösund. En störning av transporten får mycket stora och negativa konsekvenser.

Det befintliga järnvägsnätet i Bergslagen är redan idag hårt belastat. På några sträckor så hårt att det är svårt att klämma in nödvändigt underhåll. Näringslivet i Bergslagen och Dalarna är starkt beroende av den förstoring av vår arbetsmarknadsregion som väl fungerande persontransporter på järnväg innebär. Att den

ena familjeförsörjaren långpendlar till arbete har blivit en självklarhet för många familjer i området. Vi oroar oss därför även över de effekter som kan uppstå i form av försämrade möjligheter att yrkespendla, dels därför att växande godsvolymer måste ges företräde, dels om transporthastigheten sänks. I skrivande stund är hotet om sänkta hastigheter på flera bansträckor överhängande.

Miljö- och klimatargumentationen har utelämnats i denna motion eftersom jag utgår från att alla är väl införstådda med att teknikvalet för såväl långväga yrkespendling som långväga godstransporter kraftigt påverkar våra möjligheter att nå klimatmålen. Om gods tvingas över till väg och fler väljer att pendla i egen bil på grund av järnvägens brister så klarar vi inte klimatmålen, så enkelt är det.

Förslag till beslut

Regeringen måste därför omedelbart peka med hela handen. En kraftig omfördelning av resurser från väg till järnväg är nödvändig till och med för vägarnas långsiktiga funktion. Gods som flyttas från spår till väg mosar sönder vägkapitalet så snabbt att vi inte kommer klara av att återskapa fungerande transportsystem i landet. Även vägkramarna borde därför ställa sig bakom en sådan omfördelning. Vi vinner även trafiksäkerhetsmässigt på lång sikt om vi kan öka järnvägens andel av transportarbetet.

Riksdagen bör därför ge regeringen till känna som sin uppfattning vikten av att snarast säkerställa kapacitet för såväl ökande behov av gods och persontrafik i Dalarna och Bergslagen.

Jan Lindholm (MP)